

Oulun arkkitehtuuripoliittinen ohjelma

Valtioneuvosto hyväksyi Suomen arkkitehtuuripoliittika -ohjelman 17.12.1998. Tämän jälkeen virisi pyrkimyksiä laatia alueellisia arkkitehtuuripoliittisia ohjelmia: esimerkiksi Pohjois-Karjalan, Etelä-Savon ja Pohjois-Savon yhteinen ohjelma Itä-Suomen arkkitehtuuripoliittikka ilmestyi 20.11.2000.

Oulun arkkitehtuuripoliittisen ohjelman laatimisesta tehtiin valtuustoaloite kesällä 2001. Aloitteessa todetaan muun muassa seuraavaa:

”Jokaisella kansalaisella on perustuslain mukainen oikeus nauttia hyvästä ympäristöstä ja korkeatasoisesta arkkitehtuurista. Rakentaminen vaikuttaa aina ympäristöön pitkäkestoisesti ja siksi arkkitehtuuri luo pysyviä arvoja. Voimakkaasti kasvavassa Oulussa ollaan uusien haasteiden edessä ja tarvitaan uusia ratkaisuja arkkitehtoniseen suunnitteluun. Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman laatiminen ja sen noudattaminen nostaisi Oulun kaupungin imagoa niin Suomen kuin Euroopan laajuisesti.”

Tekninen lautakunta päätti 25.9.2001, että tekninen keskus laatii Oulun arkkitehtuuripoliittisen ohjelman yhteistyötahojen kanssa neuvotellen. Teknisen keskuksen kaavoitusyksikön johdolla muodostettiin työryhmä, johon kuuluivat seuraavat henkilöt:

<i>Eija Salmi</i>	Pohjois-Pohjanmaan liitto
<i>Olli Eskelinen</i>	Pohjois-Pohjanmaan liitto
<i>Britta Passoja</i>	Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus
<i>Jukka Laaksonen</i>	Pohjois-Suomen arkkitehdit SAFA
<i>Pekka Laatio</i>	Pohjois-Suomen arkkitehdit SAFA
<i>Teiju Autio</i>	Pohjois-Suomen arkkitehdit SAFA
<i>Matti Heikkinen</i>	Oulun Kauppakamari / Rakennusvaliokunta
<i>Marketta Karhu</i>	Oulun kaupunki, Ympäristövirasto
<i>Kustaa Salmi</i>	Oulun kaupunki, Rakennussuojelutyöryhmä
<i>Risto Nummi</i>	Oulun kaupunki, Rakennusvalvontavirasto
<i>Matti Karhula</i>	Oulun kaupunki, Tekninen keskus / asemakaavoitus, pj
<i>Paula Vellonen</i>	Oulun kaupunki, Tekninen keskus / asemakaavoitus, siht.
<i>Pekka Luoto</i>	Oulun läänin Kiinteistöyhdistys ry
<i>Saila Palviainen</i>	Oulun yliopisto, arkkitehtuurin osasto
<i>Ritva Kuusisto</i>	Yhdyskuntasuunnittelun seura ry
<i>Kalle Reinikainen</i>	Yhdyskuntasuunnittelun seura ry

Työryhmä kokoontui 11 kertaa ja tuotti ohjelman keskeisen sisällön.

Tekstilunnonksesta pyydettiin lausuntoja ja saatiin arvokasta palautetta Pohjois-Pohjanmaan museolta, kulttuurilautakunnalta, rakennuslautakunnalta ja ympäristölautakunnalta.

Oulun arkkitehtuuripoliittinen ohjelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa ohjeellisena noudatettavaksi 29.10.2002.

ESIPUHE	4
IDENTITEETTI	6
ARKKITEHTUURI	8
RAKENNUSPERINTÖ	10
RAKENTAMISEN LAATU	12
SUUNNITTELIJAN VALINTA	14
OHJAUS JA VALVONTA	16
KOULUTUS JA TUTKIMUS	18
TIEDOTUS JA VUOROVAIKUTUS	20
SEURANTA	22

Osa kartasta vuodelta 1829.
Oulun maakunta-arkisto.

Kari Nenonen
kaupunginjohtaja

Arkkitehtuurin Pohjoinen ulottuvuus

Oulun kaupunki ja Oulun seutukunta kilpailee kotimaassa, Euroopassa ja maailmalla muiden kaupunkiseutujen kanssa menestyksestä ja hyvinvoinnista. Viime vuosikymmenen saavutukset nostivat kaupunkimme yleiseen tietoisuuteen ja loivat tukevan perustuksen menestykselle myös tulevaisuudessa. Kivijalkamme on siis kunnossa ja kestää muutaman iskunkin.

Jatkossakin oululaisten menestys perustuu osaamiseen. Me tarvitsemme uusia osaajia. Mitä nämä ihmiset odottavat työ- ja asumisympäristöltään? Tutkittu tieto kertoo, että kilpailukykyinen kaupunki vetää puoleensa informaatio-, teknologia-, pääoma-, kulttuuri-, ihmis- ja organisaatiovirtoja. Asumisvaihtoehtojen ohella tärkeitä ovat viihtyisät kaupunkikeskustat ja monipuolinen kulttuuritarjonta.

Rakennettu ympäristö on tunnustettu ja keskeinen osa kulttuuri- ja hyvinvointiyhteiskuntaa. Haasteemme on luoda Oulusta, kotikaupungistamme, asuin- ja elinympäristö, joka synnyttää monipuolisen kulttuurisen diversiteetin, kepeän ilmapiirin ja luovan urbaanin hengen.

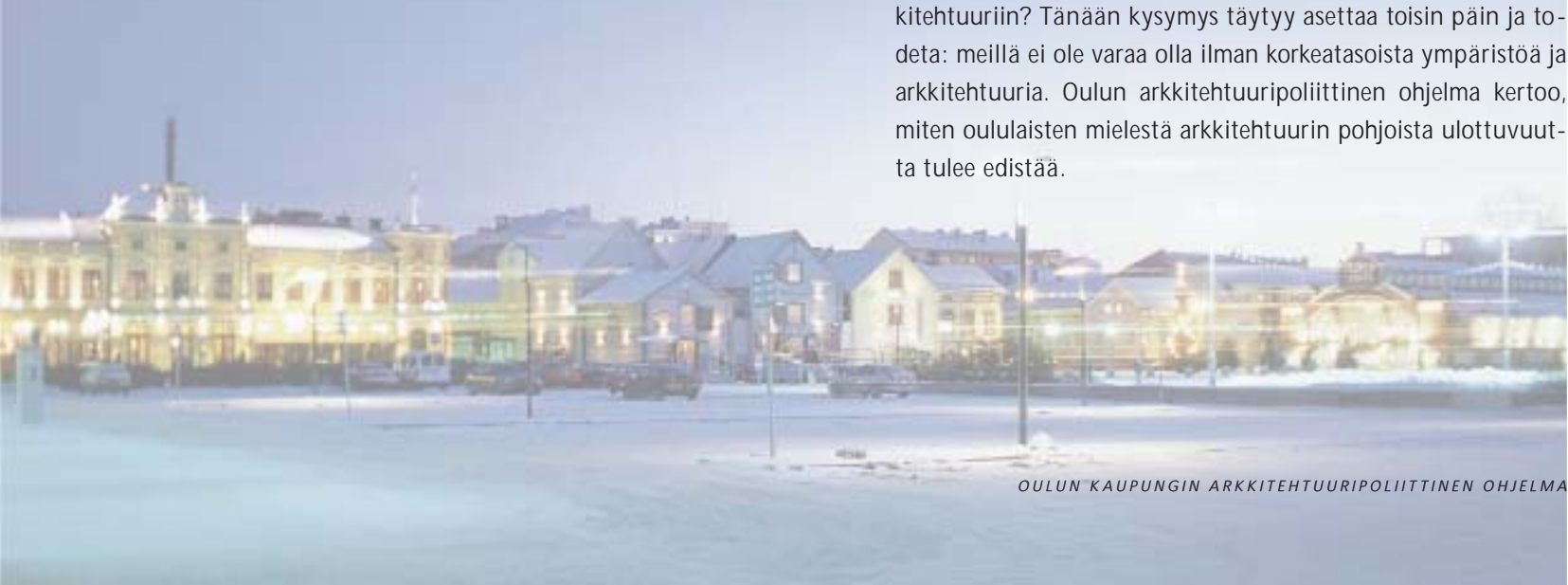

Oulun arkkitehtuuripoliittinen ohjelma kertoo, miten oululaisten mielestä yhteistä elinympäristöämme tulee suunnitella ja rakentaa. Se antaa suunnittelijoille, rakentajille ja päättäjille ohjeet ja periaatteet, joiden mukaan tulevaisuuttamme tulee kehittää.

Oulun arkkitehtuuripoliittinen ohjelma on syntynyt runsaan vuoden intensiivisen työskentelyn tuloksena. Valmistelutyöhön on osallistunut lukuisia ja laaja-alainen asiantuntijajoukko alueen yrityksistä, yliopistomaailmasta, viranomaistahoilta, etujärjestöistä, henkilöstöjärjestöistä sekä Oulun kaupungin omasta viranhaltijakunnasta. Kaupungin luottamuselimet ovat käsitelleet tekstiluonnoksia, vaikuttaneet sisältöön ja lopuksi hyväksyneet nyt käsillä olevan ohjelman. Julkinen sana on seurannut hankkeen edistymistä kiitettävällä tavalla ja kommentoinut sen sisältöä valveutunein linjauksin.

Koska Oulun arkkitehtuuripoliittisen ohjelman tukena on laaja sitoutuminen, tuntuu luonnolliselta, että rakennuttajat, rakentajat, suunnittelijat ja myös viranomaiset sitoutuvat ohjelman linjauksiin.

Onko meillä varaa hyvään ympäristöön ja korkeatasoiseen arkkitehtuuriin? Tänään kysymys täytyy asettaa toisin päin ja todeta: meillä ei ole varaa olla ilman korkeatasoista ympäristöä ja arkkitehtuuria. Oulun arkkitehtuuripoliittinen ohjelma kertoo, miten oululaisten mielestä arkkitehtuurin pohjoista ulottuvuutta tulee edistää.

Oulun tulee pysyä aina Oulun näköisenä

Se ei ollut mitään käsin kosketeltavaa; se ei ollut kulttuurisaavutuksia eikä taiteen muistomerkkejä, vaan jotain muuta; jotenkin se oli koko tämän aineellisen ja henkisen Oulun summa ja vähän enemmänkin kuin se; se oli samalla tavalla kaupungin sisin olemus kuin sielu oli ihmisen sisintä. Siihen ei voinut käsin kajota eikä sitä voinut vangita kankaalle eikä sanoihin.

Matti Hälli: Valkea kaupunki, 1957

Oululainen identiteetti nousee pohjoisuudesta ja kasvaa sivistyksestä ja kulttuurista.

Pohjoinen luonto, joki ja meri, maan kohoaminen, tasaisuus ja laajat näkymät sekä kaupungin arvokas suistomaisema ovat arkkitehtuurin perusta. Identiteettiä luovat lakeuden avara taivas sekä pohjoisen kuulas valo.

Oulu on koulukaupunki. Yliopiston myötä tiede, taide ja teknologia ovat kehittyneet innovatiivisiksi. Kaupunki uskoo tulevaisuuteen; se rakentaa tulevaisuuttaan.

Oululainen arkkitehtuurikin on uutta luovaa ja kekseliästä. Se on myös järkevää, kestävää ja kokonaistaloudellista.

Historiallinen ruutukaava-alue on Oulun kaupunkirakenteen sielu. Rakennetun Oulun kadut, torit ja talot muodostavat omaleimaisen ja ainutkertaisen kokonaisuuden, joka täydentyy ja kasvaa jatkuvasti, rikkaudeksi asukkaille. Tavoitteena on yhdyskunta, joka sopeutuu muutoksiin ja jättää tulevillekin sukupolville kehittämismahdollisuuksia.

Kaupungin kestävä kehitys edellyttää, että eri alueiden käyttömuotoja sovitetaan yhteen moninaiskäytön periaatetta noudattaen. Kaupunkiluonto, rannat, vesistöt ja metsät tuodaan mahdollisimman monen oululaisen ulottuville.

Arkkitehtuuri on yhteisön taidetta

arkkitehtuuri

s. rakennustaide, -taito.

Suomen kielen perussanakirja

Laadukas arkkitehtuuri on käytännöllistä, kaunista ja kestäväää. Se on myös taloudellista, koska sen ylläpito on edullista ja sen elinkaari on jatkuva. Hyvä arkkitehtuuri tarjoaa elämyksiä ja vaihtoehtoja. Se heijastaa yhteisönsä moniarvoisuutta ja sen erilaisia mieltymyksiä.

Historia ja nykyisyys osoittavat, että hyvä arkkitehtuuri voi parhaimmillaan olla nähtävyys, jota tullaan kauempaakin katsomaan. Se on myös yhteisölle kuuluvaa omaisuutta, joka yhdistää ja josta voidaan olla ylpeitä.

Oululainen arkkitehtuuri voi olla tuttua, turvallista ja koeteltua, mutta se voi olla myös innovatiivista ja yllättävää. Sen tulee olla tutkittua, pitkälle kehiteltyä ja huolellisesti viimeisteltyä. Se luottaa arkkitehtuurin perinteisiin arvoihin, joita ovat sopusuhtaisuus, harmonia, jännitteisyys, kauneus ja henkinen sanoma.

Arkkitehtuurissa tilat, rakenteet, materiaalit ja muodot järjestetään toiminnallisesti, teknisesti ja esteettisesti sopusuhtaiseksi, tasapuoliseksi ja täysipainoiseksi kokonaisuudeksi, synteetiksi.

Pätevä maankäytön ja rakentamisen suunnittelu luovat edellytykset hyvän ympäristön syntymiselle. Maankäytön suunnittelulla määritellään aluerakenne, alueiden käyttötarkoitus, rakentamisen määrä ja sisältö sekä kaupunkikuvalliset periaatteet. Yhdessä rakennusvalvonnan kanssa kaavoitus määrittelee rakentamisen laadulle vähimmäistason. Kaavoitus ja rakennusvalvonta ohjaavat suunnittelua oikeana pidettyyn suuntaan ja luovat samalla mahdollisuuksia uusien, parempien ideoiden toteutumiselle. Tässä onnistuminen edellyttää riittäviä selvityksiä luonnonoloista, maisemasta, kulttuuriympäristöstä, suunnittelua edeltävästä maankäytöstä, infrastruktuurista sekä kaupunkilaisten odotuksista ja tulevista tarpeista.

Arkkitehtuurin ja rakentamisen laatu on yksi kaupungin menestystekijöistä. Viihtyisä ja turvallinen elinympäristö kertoo valveutuneesta rakentamisesta. Menestyvällä yhteisöllä on viisautta ja malttia rakentaa ympäristöään laadukkaasti.

Toimenpide-ehdotukset

- Kartoitetaan vanhentuneet asemakaavat suojelumerkintöineen ja määritellään niiden uusimisen kiireellisyysjärjestys (vastuu: asemakaavoitus, Rakennussuojelutyöryhmä). (1)
- Inventoidaan, dokumentoidaan ja listataan moderni rakennusperintö (vastuu: asemakaavoitus, rakennusvalvontavirasto, Rakennussuojelutyöryhmä, Pohjois-Pohjanmaan museo). (2)
- Tuetaan rakennusperinnön tutkimusta (vastuu: Oulun yliopiston arkkitehtuurin osasto, tilapalvelut, asemakaavoitus). (3)
- Pidetään arvokkaista alueista ja suojelukohteista rekisteriä, joka on tietoverkossa yleisesti käytettävissä (vastuu: asemakaavoitus, rakennusvalvontavirasto, Rakennussuojelutyöryhmä). (4)
- Pidetään kulttuuriympäristöohjelmaa (Rakennetun ympäristön hoitosuunnitelma) kaikkien ulottuvilla tietoverkossa (vastuu: Rakennussuojelutyöryhmä, tilapalvelut). (5)
- Varmistetaan suojelutavoitteet eri suunnitelmavaiheissa (vastuu: tilapalvelut, asemakaavoitus, rakennushankkeeseen ryhtyvä, rakennusvalvontavirasto). (6)
- Pyydetään tarvittaessa arvoanalyysijä sekä asiantuntijalausuntoja lupavalmistelua varten (vastuu: rakennusvalvontavirasto, Pohjois-Pohjanmaan museo). (7)
- Edellytetään arkeologisten kaivausten suorittamista, kun rakennetaan alueille, joilla mahdollisesti sijaitsee muinaisjäännöksiä (vastuu: Pohjois-Pohjanmaan museo, asemakaavoitus, rakennusvalvontavirasto). (8)
- Hyödynnetään Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan yksikön asiantuntemusta rakennusperinnön hoidossa ja säilyttämisessä. (Vastuu: tekninen keskus) (9)

Kaupungin omistaman yleisen rakennuskannan määrä ja taloudelliset arvot

- kokonaisneliöitä 550 000
- huoneistoneliöitä 460 000
- rakennuskuutioita 2 400 000
- omaisuusarvo 0,4 miljardia euroa

Paikallinen rakennusperintö – kaupungin rakennettu muisti

Oulussa on jo pitkään tehty työtä arvokkaan rakennusperinnön turvaamiseksi. Työn perimmäisenä tavoitteena on vaalia ja kehittää rakennetun ympäristön ja rakennusperinnön omaleimaisuutta ja tukea näin kaupungin kulttuuri-identiteettiä.

Rakennusperintöä ei voida korvata rakentamalla uutta. Se on uusiutumaton omaisuus, jonka ylläpitoon tarvitaan henkisiä ja aineellisia resursseja. Aikaansa juurtunut, aito eli autenttinen rakennuskulttuuri on tärkeä historiallinen todiste esivanhempiemme elämästä, heidän elintavoistaan, osaamisestaan ja arvostuksistaan.

Arvokas rakennusperintö on esimerkiksi toteutettua ja ajallisesti kerrostunutta. Myös uuden rakentamisen rakennustaiteellisenä tavoitteena on luoda tällainen perintö tuleville sukupolville.

Oulussa ei pureta eikä revitä holtittomasti. Oulussa kunnioitetaan edellisten sukupolvien työtä, ponnistuksia, käten taitoa, arvoja ja ajatuksia. Kun oululainen korjaa tai laajentaa, hän tekee sen taiten ja huomaamattomasti, aiemmin rakennettua hyödyntäen ja kunnioittaen. Oulusta löytyy tieto ja taito oikeiden työtapojen soveltamiseen.

Toimenpide-ehdotukset

- Korostetaan laatua urakoitsijoiden valinnassa. Valintaperusteena pidetään hinnan ohella kokonaistaloudellisuutta, johon sisältyy rakentamisen laadullisten ominaisuuksien arvostaminen (vastuu: tilapalvelut). (10)
- Järjestetään rakentajille kokonaisvaltaista koulutusta rakentamisen laatuun liittyvissä kysymyksissä (vastuu: rakennusvalvontavirasto, tilapalvelut). (11)
- Käytetään rakentamisessa tarkoituksenmukaisia, laadukkaita ja mahdollisimman ekologisia materiaaleja (vastuu: tilapalvelut, rakennusvalvontavirasto, rakennushankkeeseen ryhtyvä). (12)
- Varataan riittävästi suunnittelu-aikaa myös pientalorakentajille ja kamalla kaupungin omakotitontit rakentajille jo rakentamiskevättä edeltävänä syksynä (vastuu: tekninen keskus). (13)

4 RAKENTAMISEN LAATU

Hyvä laatu on ajan mittaan taloudellista

Nämä kaikki tulee rakentaa ottamalla huomioon kestävyys, käytännöllisyys ja kauneus. Kestävyys varmistetaan rakentamalla perustukset lujaan maahan ja valitsemalla rakennusaineet viisaasti ja ennakkoluulottomasti, käytännöllisyys järjestämällä tilat tarkoituksenmukaisesti rakennuksen ulkonäön soveltuessa joko julkiseen tai yksityiseen tarkoitukseensa. Kauneus varmistetaan rakentamalla laadukkaasti ja hyvän maun mukaisesti noudattaen hyväksytyjä symmetrian periaatteita osien keskinäisten mittasuhteiden jäsentelyssä.

Vitruvius: Kymmenen kirjaa arkkitehtuurista, n. 25 eKr.

Tulevaisuuden Oulu rakentaa esimerkillisesti. Hyvä ympäristö syntyy paneutuvalla ja ammattitaitoisella suunnittelulla sekä teknisesti, toiminnallisesti, ekologisesti ja esteettisesti kestävin käytännön rakennusratkaisuin. Hyvä rakennettu ympäristö edellyttää terveellisiä ja esteettömiä ratkaisuja. Sen on sovelluttava kaikille oululaisille, vaikka heidän kykynsä liikkua tai toimia olisi rajoittunut.

Rakennettu ympäristö muodostaa kaksi kolmasosaa kiinteästä kansallisvarallisuudestamme, joten ei ole yhdentekevää, miten maassamme rakennetaan ja korjataan. Laadukas rakentaminen on osoittautunut haasteelliseksi. Onnistuakseen työssään rakennushankkeeseen ryhtyvän on varattava suunnitteluun ja rakentamiseen riittävästi aikaa. Hänen on arvostettava ammattitaitoa, kokonaistaloudellisuutta ja ympäristöään.

Hyvä rakentaja panostaa tietoon ja taitoon, tuntee ammattiyhteisöä ja on valmis kehittämään itseään.

Toimenpide-ehdotukset

- Varmistetaan suunnittelijan pätevyys laatuvaatimuksella, joka perustuu referensseihin ja suunnittelijarekistereihin. Päävastuun tulee pysyä suunnittelutarjouksessa nimetyllä suunnittelijalla (vastuu: asemakaavoitus, tilapalvelut, rakennushankkeeseen ryhtyvä). (14)
- Varmistetaan tarjouta pyydettyäessä, että tarjotun suunnittelun sisältö on yhteismitallinen (vastuu: asemakaavoitus, tilapalvelut, rakennushankkeeseen ryhtyvä). (15)
- Lisätään arkkitehtikilpailutoimintaa vaihtoehtoisten ratkaisujen kartoittamiseksi ja onnistuneen lopputuloksen varmistamiseksi. Arkkitehtikilpailut ovat keino pätevän suunnittelijan valitsemiseksi sekä suunnittelijakunnan ammatillisen kehityksen tukemiseksi. Kilpailuilla luodaan myös nuorille lahjakkuuksille tilaisuuksia pätevyytensä osoittamiseen (vastuu: asemakaavoitus, tilapalvelut, rakennushankkeeseen ryhtyvä). (16)
- Edistetään kansainvälistä verkottumista: kaupunkiverkostot, asia- ja toimintaverkostot (vastuu: asemakaavoitus, tilapalvelut). (17)
- Parannetaan hankinta- ja ohjausmenetelmiä yhteistyössä alan kehittäjien, kuten Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry:n, kanssa (vastuu: asemakaavoitus, tilapalvelut). (18)

5 SUUNNITTELIJAN VALINTA

arkkitehti

s. korkeakoulututkinnon suorittanut rakennusten ja asemakaavojen suunnittelija. Kuv. suunnittelija, ideoija, luoja.

rakennusarkkitehti

teknisessä oppilaitoksessa talonrakennusalan arkkitehtuurikoulutuksen saaneen tutkintonimike.

Suomen kielen perussanakirja

Vain paras on kyllin hyvää oululaisille

Hyvä arkkitehtuuri ei synny ilman vaivaa ja ponnistuksia, ilman aikaa ja resursseja – ilman henkistä kapasiteettia.

Valveutunut toimeksiantaja valitsee suunnittelijan tämän osoittaman taidon, yhteistyökyvyn ja toimitusvalmiuden perusteella. Hyvä tilaaja on etukäteen määritellyt suunnittelu-tehtävän ja tietää, mitä tahtoo. Hän valitsee osaavan ja varman ehdokkaan eikä sorru pelkääseen hintaperusteiseen valintaan.

Oulussa suunnittelun ja rakentamisen ekonomia perustuu kokonaistaloudellisuuteen, joka merkitsee rakennusteknisten ratkaisujen, käytettävyyden ja kauneusarvojen kestävyyttä. Se merkitsee myös kykyä ja viisautta panostaa harkitusti ja johdonmukaisesti rakennusprosessin kriittisiin vaiheisiin sekä siihen, mikä on kohteen arkkitehtuurin kannalta oleellisin.

Kaupunkilaisten kannalta on tärkeintä, mitä ja miten suunnitellaan ja rakennetaan – ei kuka sen tekee. Oululaiset osaavat suunnitella ja rakentaa, mutta tarvittaessa he osaavat myös poimia parhaat ajatukset ja tekijät muualta.

Toimenpide-ehdotukset

- Kehitetään asemakaavoituksessa edelleen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia vuorovaikutteisia suunnittelukäytäntöjä (vastuu: suunnittelupalvelut, asemakaavoitus, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus). (19)
- Järjestetään rakennushankkeen suunnittelutyön alkaessa neuvottelu, jossa ovat mukana rakennusvalvonta, asemakaavoitus, rakennushankkeeseen ryhtyvä sekä pääsuunnittelija. Neuvottelussa käydään läpi asemakaavan ja rakennuspaikan asettamat reunaehdot sekä rakennuslakiin perustuvat pääsuunnittelijan velvollisuudet ja vastuut (vastuu: rakennusvalvontavirasto). (20)

Kunnan on huolehdittava alueiden käytön suunnittelusta sekä rakentamisen ohjauksesta alueellaan. Kunnalla tulee olla käytettävissään tehtäviin riittävät voimavarat ja asiantuntemus.

Maankäyttö- ja rakennuslaki, 20§

Ohjaus ja valvonta on opastusta ja neuvontaa

Rakentamisen ohjaus ja valvonta porrastuvat päätöksentekotasoina. Yleiskaavoitus ohjaa asemakaavoitusta, joka puolestaan luo puitteet katujen, torien ja talojen suunnittelulle ja rakentamiselle.

Rakennusvalvonnan tehtävä on varmistaa, että hanke on asemakaavan hengen mukainen ja täyttää lain, asetusten ja viranomaismääräysten kriteerit. Lisäksi rakennusvalvonta ohjaa, neuvoo ja arvioi aktiivisesti rakentajien toimia. Kaupungin rakennusvalvontavirasto välittää tietoa yhteisesti hyväksytyistä kaupunkikuvallisista tavoitteista rakennushankkeeseen ryhtyvälle ja hänen yhteistyökumppaneilleen.

Rakennushankkeeseen ryhtyvä, rakennuttaja, suunnittelija, viranomainen, rakentaja, valvoja ja käyttäjä muodostavat monivaiheisen ketjun. Heidän onnistunut yhteistyönsä edellyttää toimivaa työnjakoa. Kun koulutetut ja ammattitaitoiset ihmiset tekevät työnsä ammattituntien, on mahdollista saavuttaa asetetut laadulliset tavoitteet.

Tontin luovutukseen liittyvät sopimukset toimivat myös rakentamisen ohjauksena: sopimuksen syntyminen edellyttää sitoutumista asetettuihin kaupunkikuvallisiin tavoitteisiin, asemakaavan mukaiseen ja sopimusteitse tarkennettuun käyttötarkoitukseen sekä hyvään rakennustapaan. Sopimuksissa korostetaan pätevän suunnittelun merkitystä.

Toimenpide-ehdotukset

- Luodaan aktiivinen neuvotteluyhteys Oulun kaupungin ja Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston välille sekä hyödynnetään entistä enemmän harjoitustöitä Oulun kaupungin suunnittelu- ja tutkimustoiminnassa (vastuu: tekninen keskus, Oulun yliopiston arkkitehtuurin osasto). (21)
- Kehitetään opintokokonaisuuksia, jotka valmentavat käytännön työelämään (vastuu: Oulun yliopiston arkkitehtuurin osasto). (22)
- Pidetään yllä virkamiesten ammattitaitoa kouluttamalla ja tutustuttamalla heitä vaihteleviin suunnittelutehtäviin (vastuu: asemakaavoitus, tilapalvelut, rakennusvalvontavirasto, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus). (23)
- Seurataan ja tuetaan Pohjois-Pohjanmaan korjausrakentamiskeskus -hankkeen kokemuksia ja pyritään tekemään sen toiminta jatkuvaksi (vastuu: Pohjois-Pohjanmaan museo). (24)

Yliopistotasosta arkkitehtikoulutusta annetaan Suomessa Otaniemen teknillisessä korkeakoulussa, Tampereen teknillisessä korkeakoulussa ja Oulun yliopiston arkkitehtuurin osastolla. Koulutukseen pyrkii vuosittain keskimäärin 500 henkilöä, joista opiskelemaan pääsee noin 100.

Koulutus ja tutkimus — laadukkaan rakentamisen kivijalka

Rakennusala odottaa, että oululaisista alan oppilaitoksista valmistuu ammattilaisia, jotka hallitsevat rakentamisen perusteet ja joiden osaaminen on käyttökelpoista työelämässä. Hyvä peruskoulutus luo pohjan ammatissa kehittymiselle.

Oulun yliopiston arkkitehtuurin osastolla on mahdollisuus edistää merkittäväällä tavalla pohjoisten ihmisten elinolosuhteita. Arkkitehtuurin osaston odotetaan kehittävä suunnittelukulttuuria, joka vastaa alueen ihmisten tarpeisiin ja odotuksiin sekä soveltuu pohjoisen olosuhteisiin, maisemaan ja rakennuskulttuuriin. Pohjoisen rakentajat odottavat arkkitehtuurin osastolta merkittävää tutkimus- ja kehityspainosta kaikilla opetusaloilla: yhdyskuntasuunnittelussa, arkkitehtuurissa, rakennusopissa, korjausrakentamisessa, arkkitehtuurin historiassa ja muotoilussa. Arkkitehtuuri on tutkimuskohteena myös humanistisessa tiedekunnassa historian, taidehistorian ja kulttuuriantropologian oppiaineissa.

Rakennusalan asiantuntijaorganisaatiot tarvitsevat korkeimman koulutuksen saaneita, innovatiivisia diplomi-insinöörejä. Heidän panoksensa on ratkaisevan tärkeä oululaiselle tietotaidolle, sillä ilman kehittämistä ala näivettyy. Yliopistotasoinen rakennusalan diplomi-insinöörinkoulutus on välttämättömyys Pohjois-Suomelle, joten sen uudelleen käynnistäminen on tarpeen. Rakennusinsinöörinkoulutusta annetaan tällä hetkellä Oulun seudun ammattikorkeakoulussa.

Pohjois-Pohjanmaan museolla on merkittävä rooli paikallisen rakennusperinnön tutkimisessa ja arvottamisessa. Vuoden 2001 syyskuussa aloitettiin kolmivuotinen EU-hanke: Pohjois-Pohjanmaan korjausrakentamiskeskus. Hanke jakaa korjausrakentamisesta oikeaa tietoa ja kokoaa tietopankin rakennusmenetelmistä, materiaaleista ja suunnittelukäytännöistä.

Toimenpide-ehdotukset

- Lisätään kaupunkilaisten arkkitehtuurin tuntemusta tiedottamalla ja esittelemällä hyvää suunnittelua (vastuu: tekninen keskus, Oulun yliopisto, Yhdyskuntasuunnittelun seura ry, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus). (25)
- Lisätään erityisesti lapsille ja nuorille suunnattua ympäristövalistusta esimerkiksi päiväkodeissa, kouluissa, kerhoissa, kursseilla ja kesäleireillä (vastuu: Oulun kaupungin opetustoimi, Oulun yliopisto, Yhdyskuntasuunnittelun seura ry). (26)
- Järjestetään arkkitehtuurin ja rakentamisen tuntemusta lisääviä näyttelyitä (vastuu: Oulun kaupunki, Oulun yliopisto, Pohjois-Suomen arkkitehdit SAFA). (27)
- Tuodaan kiinnostavien kilpailutöiden näyttelyt Ouluun mahdollisimman pian tulosten ratkettua (vastuu: Pohjois-Suomen arkkitehdit SAFA). (28)
- Nostetaan hyvät esimerkit esille kannustamalla ja palkitsemalla (vastuu: asemakaavoitus, rakennusvalvontavirasto, kaupunkikuvatyöryhmä, ympäristövirasto, Pohjois-Suomen arkkitehdit SAFA, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus). (29)
- Esitellään suunnitelmat luonnosvaiheessa, jotta todellinen vaikuttaminen olisi mahdollista (vastuu: asemakaavoitus, tilapalvelut). (30)
- Havainnollistetaan suunnitelmia – esimerkiksi uutta rakentamista sisältäviä asemakaavoista esitetään kolmiulotteista materiaalia (vastuu: asemakaavoitus). (31)

Vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon.

Suomen perustuslaki 1.3.2000, 20 §

Tieto lisää vuorovaikutusta

Paikallisilla tiedotusvälineillä on suuri vastuu, kun pyritään välittämään rakennuskulttuuriin liittyviä asioita oululaisten tietoon. Asiantunteva tiedottaminen kasvattaa oululaisten tietämystä arkkitehtuurista ja rakentamisesta. Vireä näyttelytoiminta puolestaan lisää arkkitehtuurin ja rakentamisen näkyvyyttä ja antaa kaupunkilaisille sekä paikallisille arkkitehteille vertailukohtia.

Vuonna 2000 voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteena on turvata kaikille mahdollisuus osallistua asioiden valmisteluun sekä taata vuorovaikutteisuus ja avoin tiedottaminen. Itseasiassa kansalaisilla ei ole ainoastaan mahdollisuus vaikuttaa, vaan jopa velvollisuus siihen. Kaupunkilaisten aktivoiminen osallistumaan vaatii kuitenkin panostusta ympäristövalistukseen.

Aidon vuorovaikutuksen toteutuminen edellyttää tiedottamista riittävän konkreettisesti ja yksinkertaisesti, ammattislangia välttäen. Tiedottamisen täytyy yltyä kansalaisten keskuuteen, ja tietoverkon säännöllinen käyttö on tärkeää. Lähidemokratiayhteisöjen sitouttaminen maankäytön suunnitteluun tulee ottaa automaattiseksi toimintatavaksi.

Toimenpide-ehdotukset

- Kutsutaan koolle seurantaryhmä, jonka tehtävänä on arvioida Oulun arkkitehtuuri-politiisessa ohjelmassa ehdotettujen toimenpiteiden toteutumista ja esittää tarvittaessa jatkotoimia (vastuu: asemakaavoitus). (32)

Oulun arkkitehtuuripoliittiseen ohjelmaan on koottu tavoitteita ja toimenpide-ehdotuksia laadukkaan ympäristön turvaamiseksi. Tavoitteiden ja ehdotuksien toteutumista seuramaan perustetaan työryhmä, johon kutsutaan ohjelman laatimisessa mukana olleet ja sen toteuttamisesta vastuulliset tahot.

Seurantatyöryhmä toimii kolme vuotta, jonka aikana se tarkkailee Oulun arkkitehtuuripoliittisen ohjelman toteutumista ja tekee esityksiä tarvittaviksi jatkotoimiksi. Työryhmä laatii toiminnastaan loppuraportin, joka esitellään kaupunginvaltuustolle.

Oulun arkkitehtuuripoliittinen ohjelma tulee ajanmukaistaa seurantatyöryhmän havaintojen pohjalta viimeistään viiden vuoden kuluttua.

OULUN
KAUPUNKI
2002-2003

www oulu.fi..... Oulun kaupungin ja Oulun yliopiston sivujen aloitussivu
www ouka.fi/tekninen/kaavat..... Tietoa ajankohtaisista kaavahankkeista
www ouka.fi/pora..... Pohjois-Pohjanmaan korjausrakentamiskeskus -hanke
pohjois-suomi.safa.fi/..... Pohjois-Suomen arkkitehdit SAFA:n kotisivut

Tätä julkaisua on saatavana
Oulun kaupungin teknisen keskuksen
Neuvokkaasta, Uusikatu 26, 90100 OULU.
Puhelin (08) 558 42000.

